

Folkhälsomyndigheten

Remissyttrande

Mottagare

Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Handläggare

LL-TP
Janini Edvinsson

Datum

2022-03-09

Vårt ärendenummer

00225-2022

Ert ärendenummer

Fi2022/00247

Höjd skatt på alkohol och tobak

Sammanfattning

Folkhälsomyndigheten

- tillstyrker förslagen att skatten på cigaretter, cigarrer, cigariller, röktobak, snus, tuggtobak och övrig tobak höjs med 3 procent utöver omräkningen med hänsyn till förändringen i konsumentprisindex (KPI) fr.o.m. den 1 januari 2023, och med ytterligare 1 procent utöver omräkningen fr.o.m. den 1 januari 2024. (se kommentarer under rubriken 2.2 *Tobaks- och nikotinskatterna höjs*)
- tillstyrker förslaget att skatten på e-vätskor och övriga nikotinhaltiga produkter höjs med 1 procent fr.o.m. den 1 januari 2024. (se kommentarer under rubriken 2.2 *Tobaks- och nikotinskatterna höjs*)
- tillstyrker förslagen att höja skatten på öl, vin, andra jästa drycker än vin eller öl, samt mellanklassprodukter med 5 procent fr.o.m. den 1 januari 2023, och med ytterligare 7,6 procent fr.o.m. den 1 januari 2024. (se kommentarer under rubriken 3.2 *Alkoholskatten höjs*)
- tillstyrker förslaget att höja skatten på etylalkohol (sprit) både 2023 och 2024 men delar inte bedömningen att det finns skäl att höja punktskatten på etylalkohol mindre än på öl, vin, andra jästa drycker än vin eller öl, samt mellanklassprodukter. (se kommentarer under rubriken 3.2 *Alkoholskatten höjs*)

Folkhälsomyndighetens kommentarer

2.2 Tobaks- och nikotinskatterna höjs

Folkhälsomyndigheten välkomnar höjd skatt på tobaksvaror. Prisverktyget är en av de mest effektiva åtgärderna för att minska användningen av tobak och en minskad konsumtion medför en positiv effekt på folkhälsan.

Av utredningen framgår att vid en förändring av skatten på tobak måste man beakta andra åtgärder som påverkar slutpriset för konsumenter. En sådan åtgärd är enligt utredningen de nedskräpningsavgifter som följer på det producentansvar för tobaksvaror med filter som kommer att införas de kommande åren. En producent av tobaksvaror med filter ska varje år betala nedskräpningsavgifter om producenten släpper ut sådana varor på den svenska marknaden. Folkhälsomyndigheten menar att det av denna anledning inte finns skäl att göra en mindre höjning av tobaksskatten år 2024. Producentansvaret, som införs med anledning av att försöka minska vissa plastprodukters inverkan på miljön, bör inte medföra att tobaksskatten hålls nere då en höjd prisbild på tobaksvaror har en positiv effekt på folkhälsan och väl ryms inom den hänsyn som måste tas avseende effekter på ökad resandeförsel och smuggling.

Vidare framgår av utredningen att de nationella skatterna på snus och tuggtobak inte har någon direkt koppling till de EU-harmoniserade skatterna och beskattas sedan tidigare betydligt lägre än cigaretter eller röktobak. Det har motiverats med att produkterna generellt sett anses vara mindre skadliga än cigaretter, men att även snusning ökar risken för ohälsa och sjukdom. Vad utredningen anför gällande skadlighet av olika tobaksslag menar Folkhälsomyndigheten att även snus och tuggtobak är skadligt för hälsan och prishöjningar är en av de mest effektiva förebyggande åtgärderna för att minska bruket. Prisökningar ökar sannolikheten att unga inte börjar använda tobak samt att personer slutar använda tobak. En hög prisbild för alla tobaksprodukter bedöms således få en god effekt på folkhälsan.

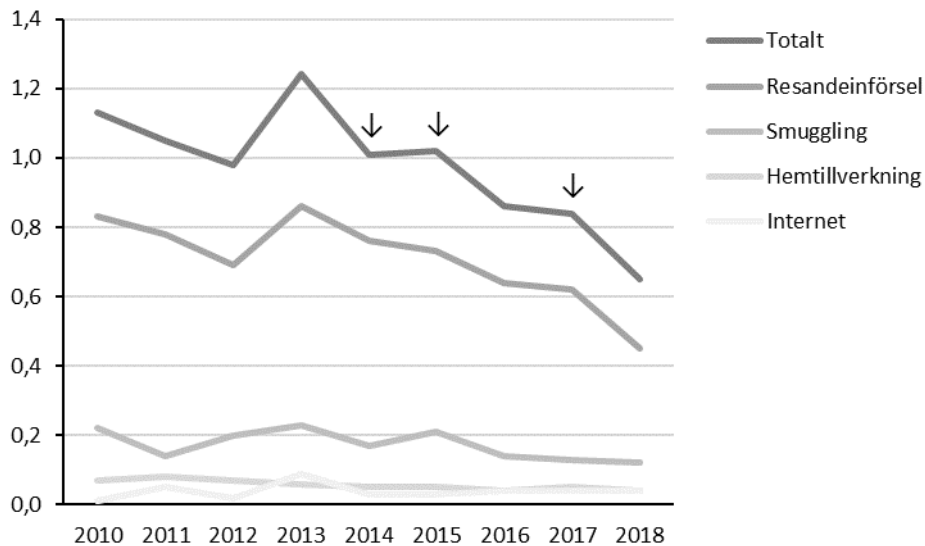
Vad gäller skatten på nikotinhaltiga produkter anför utredningen att man inte bör höja skatten 2023 utan vänta till 2024 med hänsyn till den höjning av högkoncentrerade e-vätskor som gjordes den 1 januari 2021. I utredningen har dock anförts att när det gäller skatten på vissa nikotinhaltiga produkter är samtliga produkter som omfattas av skatten tänkta att användas som ersättning för tobaksprodukter och detta talar för att skatten på vissa nikotinhaltiga produkter borde justeras i takt med tobaksbeskattningen, en bedömning som Folkhälsomyndigheten delar. Vidare menar Folkhälsomyndigheten att det bör beaktas om det finns behov av, som vid beräkning av skatten för cigaretter, cigarrer, cigariller, röktobak, snus, tuggtobak och övrig tobak beräkna skatten utifrån förändringen i konsumentprisindex (KPI), s.k. indexering och därmed realvärdesäkra skattesatserna.

3.2 Alkoholskatten höjs

Myndigheten delar bedömningen att det finns skäl att höja alkoholskatten och ser ett behov av att årligen omräkna skattesatserna för öl, vin, andra jästa drycker än vin eller öl, mellanklassprodukter och etylalkohol baserat på förändringar i KPI. Det för att förhindra att skattens styrande effekt minskar när real BNP och det allmänna prisläget ökar. Att värdesäkra alkoholskatten genom indexering skulle också innebära en harmonisering av lagen om alkoholskatt och lagen om tobaksskatt.

Myndigheten delar inte bedömningen att det finns skäl att höja punktskatten på etylalkohol mindre än på öl, vin, andra jästa drycker än vin eller öl, samt mellanklassprodukter. Myndigheten menar att det finns utrymme för att höja skatten på etylalkohol lika mycket som på dessa produkter utan risk för att den oregistrerade anskaffningen av sprit ökar väsentligt. Skatten på etylalkohol höjdes tre gånger under perioden 2010–2018, samtliga gånger med 1 procent. Samtidigt minskade den oregistrerade anskaffningen av sprit med ca. 43 procent, medan det reala priset på sprit och anskaffningen av sprit från Systembolaget var oförändrade eller minskade något (figur 1).

Figur 1. Oregistrerad anskaffning av sprit i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre fördelat på anskaffningskälla. Pil = höjning av skatten på etylalkohol. Källa: CAN och Folkhälsomyndigheten

Janini Edvinsson